

De pentekeningen van / Les dessins à la plume
de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914)

1) De afbeeldingen in / Les illustrations dans
Groeninghe (1910)
van / de Abraham **HANS**.

Het is tijd hulde aan Emiel WALRAVENS te bewijzen / Il est temps de rendre hommage à Emiel WALRAVENS.

Er zijn bijna geen artikels over hem / Il n'y a presque pas d'articles sur lui.

De uitgever Lode OPDEBEEK (1869-1930), in de loop van de tijd, denkt dat sommige pentekeningen van Emiel WALRAVENS aan Edmond VAN OFFEL (1871-1959) te wijten zijn. / Au fil du temps, l'éditeur Lode OPDEBEEK pense que certains des dessins d'Emiel WALRAVENS sont dus à Edmond VAN OFFEL.

De beste oplossing om hem een hulde te bewijzen is zijn pentekeningen te reproduceren *. / La meilleure solution pour lui rendre hommage consiste à reproduire ses illustrations *.

We beschikken over de vierde druk (1944) van het boek / Nous disposons de la quatrième réimpression (1944) du livre.

We reproduceren hier **niet** de afbeeldingen van Edmond Van Offel, een minderheid / Nous **ne** reproduisons **pas** ici les illustrations d'Edmond Van Offel, une minorité.

Groote vloten zetten koers naar ons gewest. (Blz. 12.)

— Vlaanderen is een welvarend gewest, zoo begon de deken.
Brugge mag met recht een der rijkste steden van de wereld genoemd

In hoofdstuk 2 / dans le chapitre 2

Jan Breydel weerde zich als een bezetene. (Blz. 26.)

In hoofdstuk 4 / dans le chapitre 4

Arnold sloeg hem de brandende flambouw in 't gelaat. (Blz. 52.)

In hoofdstuk **9** / dans le chapitre **9**

Jacob van Maerlant op zijn sterfbed.

In hoofdstuk **11** / dans le chapitre **11**

Het meisje zag verwonderd den kloosterling aan. (Blz. 77.)

In hoofdstuk **14** / dans le chapitre **14**

De bedronken burger goot zijn slachtoffer den inhoud van een bierkan in den nek.
(Blz. 84.)

In hoofdstuk **16** / dans le chapitre **16**

Vlammen knetterden, sloegen op, drongen door ramen en schietgaten. (Blz. 112.)

In hoofdstuk **21** / dans le chapitre **21**

Aan zijn zijde reed Johanna van Navarre. (Blz. 134.)

In hoofdstuk **24** / dans le chapitre **24**

Hij klopte met het ijzer op de tafel. (Blz. 144.)

kerel, die hem grijpen wilde, tegen den muur, snelde de trappen af, en sprong te midden van het volk, bulderend:

— Gezellen, men wil uw dekens kerkeren! Daarbinnen in ons Schepenhuis pleegt men verraad.

De Bruggelingen kwamen op het land terecht. (Blz. 160.)

Zwijgend bleven de Vlamingen staan. Met hun mes sneden ze haastig een tak uit een heester.

— Die kan voor goedendag dienen, gekte Breydels knecht, die zijn kalnte bewaarde, ondanks den gevaarlijken toestand waarin hij verkeerde. En nu... als de weerlicht verder!

...en voor de rechters gesleept. (Blz. 178.)

zult ge touteren aan de hoogste galg van Brugge, dat het een lust is om zien. 'k Heb het u wel gezegd, dat we elkander nog zouden ontmoeten. En nog een nieuwtje! Binnenkort vieren we feest. Dan moogt ge voor

179

In hoofdstuk **30** / dans le chapitre **30**

Buiten de vesting werd hij door een oude vrouw aangesproken. (Blz. 186.)

de wreede bevelen uitvoeren, waarvoor hij opzettelijk van den zeekant overkwam.

— Vrouwtje, ik neem u in mijn dienst, hernam Flip.

— Wat kan ik doen?

— Veel. Luister! Ge kent de lieden van het Syseelsche kasteel, niet waar?

— Ja, zooals Anne, die in 't bosch woont, maar dagelijks op 't slot komt. Anne is oock arm, maar ze helpt me toch, zooveel ze kan.

— Welnu, vraag die Anne uit! Een mijner vrienden zit op 't kasteel gevangen.

— Een jongen uit Brugge, zeker? Anne heeft me dat in 't geheim verteld.

187

In hoofdstuk **31** / dans le chapitre **31**

Hij vond zijn dochter slapend. (Diz. 134.)

voor sommige gezegden. De heer van Sysele, die eerlooze schelm, die de schuld van dit alles draagt, hij wordt met rust gelaten. Maar bij alle Heiligen, 't is uit met die schurkerijen! Kom, meester, laten wij werken en het vuur zoo stoken, dat het hoog opvlamt!

Druk koutend begaven de deken en zijn knecht zich naar Brugge.

In hoofdstuk **32** / dans le chapitre **32**

Men vertelde, dat tal van soldeniers reeds aan het plunderen waren. (Blz. 208.)

De koene gast kroop behendig op een der wagens. Hij hoorde volk in de nabijheid, maar 't gerucht verzwakte en stierf uit. Men zocht hem verder. Flip vernam alleen den regelmatigen pas van eenige soldeniers,

207

In hoofdstuk **35** / dans le chapitre **35**

...vroeg een der mannen, hem vastgrijpend. (Blz. 218.)

't Was Willem van Saeftinghe, de leekebroeder uit de abdij Ter Doest.

— Hoor eens, vervolgde de monnik dreigend, ik mag u niet in den

219

In hoofdstuk **36** / dans le chapitre **36**

...zoodat de heer van Sysele achterover rolde. (Blz. 230.)

231

In hoofdstuk **38** / dans le chapitre **38**

« Ge ontvangt uw welverdiende straf », kreet Arnold. (Blz. 242.)

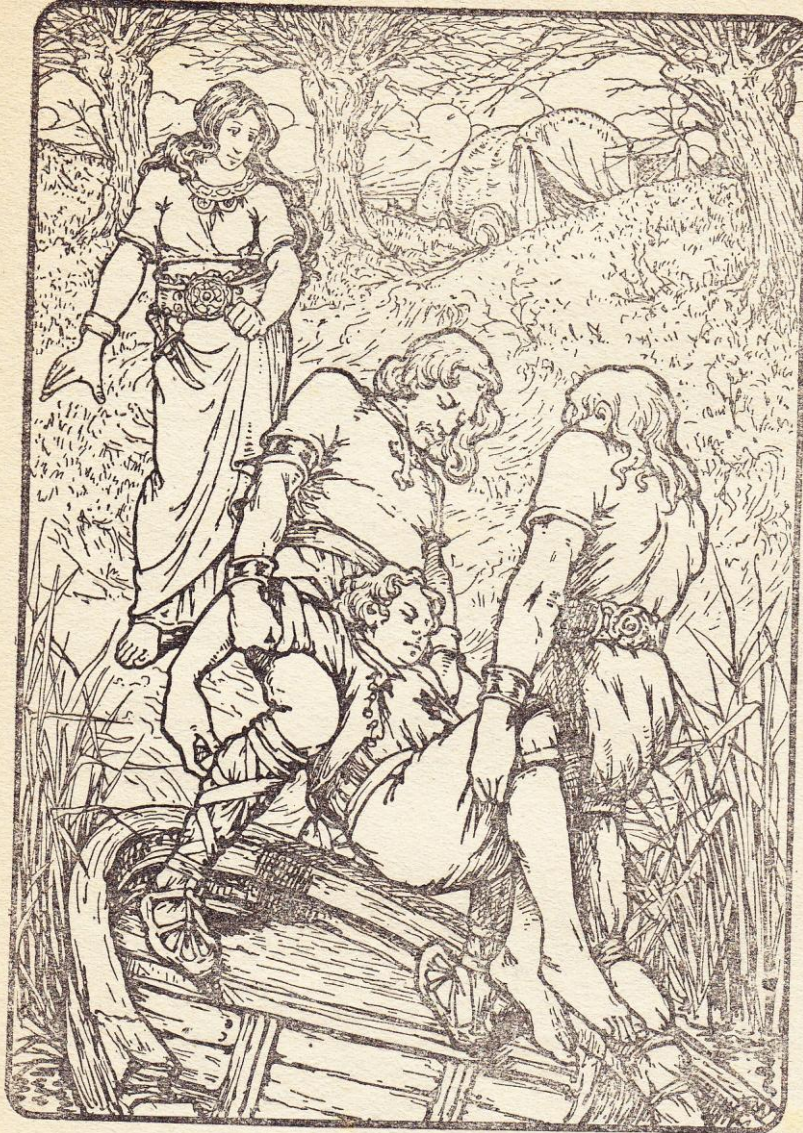
243

In hoofdstuk **41** / dans le chapitre **41**

Een vreeselijke bons en de neef van Frankrijks vorst stort ter aarde. (Blz. 252.)

In hoofdstuk **43** / dans le chapitre **43**

« Voorzichtig, voorzichtig! » zei Aleida. (Blz. 259.)

wandelde de stad in, dwaalde van de eene straat naar de andere,
ging weer terug naar 't kamp en haakte naar den middagstond.
Eensklaps wenkte Breydel hem.

257

In hoofdstuk **44** / dans le chapitre **44**

A. HANS

GROENINGHE

OF

De Slag der Gulden Sporen

Pontekeningen van EMIEL WALRAVENS
en EDMOND VAN OFFEL

VIERDE DRUK

« Gij zult uw Vaderland
beminnen, en zijne taal
en zijnen roem. »

(H. Conscience)

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN
1944

A. HANS

GROENINGHE

L. OPDEBEEK-UITGEVER-ANTWERPEN

Sommige pentekeningen van Emiel WALRAVENS zullen later bij dezelfde uitgever worden reproduceerd zonder zijn naam te vermelden (maar dat was ook het geval voor Edmond Van Offel) / Certaines des illustrations d'Emiel WALRAVENS seront reproduites ultérieurement chez le même éditeur sans mentionner son nom (mais ce fut aussi le cas pour Edmond Van Offel).

Bernard GOORDEN

BIBLIOGRAFIE / BIBLIOGRAPHIE.

Ook van / Aussi de Emiel Walravens.

Tijl Uilenspiegel in Vlaanderen (1904) van Jan Bruylants * :

http://www.dbnl.org/tekst/bruy002tijl01_01/

De wonderlijke lotgevallen van Jan zonder Vrees (1910) van Constant de Kinder * :

http://www.dbnl.org/tekst/kind008wond01_01/colofon.php

http://www.dbnl.org/tekst/kind008wond01_01/kind008wond01_01.pdf

http://www.dbnl.org/arch/kind008wond02_01/pag/kind008wond02_01.pdf

Over / Au sujet de Emiel Walravens.

WYNANTS, Maurits ; “*Emiel Walravens, of de zoektocht naar een nagenoeg onbekend kunstenaar*”, in **Het Hof van Melijn**, Tervuren, 13 (2000), nr.2, bladzijden 18-27.

GOORDEN, Bernard ; « *Des illustrations dans 3 livres d'Abraham HANS : A travers la Belgique*

(*Op reis door België*), *Kerlingaland* et *Schelde vrij* » :

<http://www.idesetautres.be/upload/ILLUSTRATION%20dans%20KERLINGALAND%20%20A%20TRAVERS%20LA%20BELGIQUE%20et%20SCHELDE%20VRIJ%20de%20Abraham%20HANS.pdf>

Bernard **Goorden**, « *Abraham HANS : Nijverheid voor de jeugd / Arts et métiers (pour la jeunesse)* » :

<http://www.idesetautres.be/upload/ABRAHAM%20HANS%20VAN%20DER%20MEULEN%20NIJVERHEID%20VOOR%20DE%20JEUGD%20DUMOULIN%20ARTS%20ET%20METIERS%20BGOORDEN.pdf>

Bernard **Goorden**, « *B. H. HANS est-il le même illustrateur que E. HANS ? ... / Is B. H. HANS dezelfde illustrator als E. HANS ? ...* » (Prachtige pentekeningen o. a. van windmolens / De superbes illustrations, e. a. de moulins à vent) :

<http://www.idesetautres.be/upload/BH%20HANS%20EHANS%20ILLUSTRATIONS%20AFBEELDINGEN%20ABRAHAM%20HANS%20BGOORDEN.pdf>

Enkele werken van Abraham HANS met pentekeningen o. a. van **Emiel Walravens / Quelques oeuvres d'Abraham HANS avec des illustrations e. a. d'**Emiel Walravens**.**

Abraham **HANS** ; *A travers la Belgique* ; Anvers, Lode Opdebeek ; s. d. : 1911 ? ; 3 tomes en 1 volume : 95 + 102 + 151 pages (titre originel : *Op reis door België*).

Les chapitres seront tous, sous peu, accessibles et téléchargeables **gratuitement** sur : www.idesetautres.be

Abraham **HANS** ; *Kerlingaland* (Geschiedenis, legenden, zeden en gewoonten der kustbewoners); Antwerpen, Lodewijk Opdebeek ; 1912, 267 pages. (kaft met illustratie van **Juliaan Severin** ?)

Les chapitres seront tous, dans quelques semaines, accessibles et téléchargeables **gratuitement** sur : www.idesetautres.be

Tous les titres d'**Arts et métiers** par A. **DUMOULIN** seront, dans quelques semaines, également accessibles et téléchargeables **gratuitement** sur : www.idesetautres.be

N.B. : ils pourraient éventuellement être mis progressivement à disposition selon un ordre de priorité déterminé par les intéressé(e)s.